

поліпшити вивчення і викладання математики та природничих наук у всьому світі.

Що повинен знати про навколишній світ кожен член суспільства, щоб бути успішним в цьому суспільстві? Що повинен знати про природу високоосвічений гуманітарій, політик, менеджер? Чого потрібно навчити в школі, щоб, продовжуючи освіту, учень досяг потрібного професійного рівня, необхідного інженеру, вченому, технологу? Які цілі повинна переслідувати шкільна природничо-математична освіта? Відповісти на ці запитання ми повинні, виходячи з реакцій сьогодення. Щоб жити гідно, необхідно бути конкурентноздатними, а значить конкурентноздатною повинна бути і система освіти. Україна забезпечить майбутнє освіті – освіта забезпечить майбутнє Україні.

Білоус Наталя Володимирівна, Зайцева Наталія Володимирівна
Таврійський державний агротехнологічний університет, м.Мелітополь

ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ВИЩОЇ ТЕХНІЧНОЇ ОСВИТИ: ВІД ПРОФОРІЄНТАЦІЇ ДО ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ

Аграрна освіта, як система підготовки спеціалістів, невідривна від загального стану економіки та суспільства. Вона залежить від потреб агропромислового виробництва і попиту на фахівців цієї галузі. Трансформація економіки українського села викликала зміни в характері і структурі сільськогосподарського виробництва, призвела до змін в аграрній освіті.

У першу чергу це позначилося на навчальних програмах, їх орієнтації на ринковий характер економіки, збільшенні питомої ваги економічних дисциплін у навчальних планах усіх без винятку спеціальностей.

Завданням ВНЗ є активне реагування на зміни попиту на ринку праці і готовність до цих змін, адже найважливішим результатом роботи навчального закладу є якість підготовки випускників, їх знання і вміння на рівні сучасних вимог виробництва.

Розглянемо всі складові процесу підготовки фахівця з погляду якості. Дуже важливими є базові шкільні знання. Як показують щорічно вступні іспити, рівень випускників сільських шкіл неухильно падає – і це дуже небезпечна тенденція, адже основи розвитку особистості й ерудиції закладає школа. Суттєві прогалини у якості знань унеможливають подальше навчання у ВНЗ.

Тому перший етап – це відбір випускників шкіл, які виявляють бажання навчатися в аграрному технічному університеті. Для цього запроваджено систему проведення олімпіад, конференцій, профорієнтаційних заходів, роботу підготовчого відділення [1; 46-47].

Профорієнтація – це ключовий етап роботи з абітурієнтами не тільки в плані залучення молоді до конкретного ВНЗ, а й в плані допомоги майбутньому студенту щодо визначення дійсно цікавої, потрібної йому спеціальності. На сьогоднішній день професії у сфері аграрного виробництва не є популярними: просунута молодь прагне отримати комфортну роботу зі стабільним щомісячним заробітком. Майбутні фахівці-аграрії мають усвідомлювати сезонні навантаження, безперервність залученості до виробничого процесу, нерівномірну схему витрат та прибутків. До того ж інженерні професії (інженер-механік, машинобудівельник, інженер-технолог з переробки сільськогосподарської продукції) вимагають особливого мислення, навичок креслення, глибоких знань з точних наук: фізики, математики, вищої математики. Для агрономів визначальними є знання з хімії та біології. Тож завданням при залученні студентів

до технічних вищих навчальних закладів є демонстрація не лише переваг, а й складнощів навчання. Саме на етапі профорієнтації слід продемонструвати перспективи навчання на усіх факультетах даного технічного ВНЗ, а також розповісти про можливості працевлаштування за умови успішного навчання для того, щоб студент не втратив мотивації і не покинув ВНЗ посеред навчального року.

Враховуючи питання зацікавленості студентів інженерних спеціальностей у нинішньому навчанні та наступному працевлаштуванні було проведено міні анкетування серед студентів I та II курсів Таврійського державного агротехнологічного університету. Опитування виявило, що майбутні інженери-механіки (найчисельніший факультет) та інженери-енергетики (другий факультет за кількістю студентів) обирали свою спеціальність свідомо (68%), плануючи працювати на сільськогосподарських приватних (механіки – 84%, енергетики – 43%) або державних (відповідно механіки – 16%, енергетики – 57%) підприємствах. Лише 32% опитаних назвали серед причин вибору спеціальності поради родичів чи економічні чинники.

Оскільки перші два курси завантажені великою кількістю загальноосвітніх предметів, студенти не дуже часто не усвідомлюють важливість неспеціальних дисциплін у майбутній професійній діяльності. Це стає причиною низької успішності, пропусків. Великого значення на цьому етапі слід надавати професійній практиці студентів. Вона має носити дійсно пізнавальний характер, залучати до робочого процесу на підприємстві, що демонструє типові (бажано не застарілі) обладнання, сучасні технології, ефективне виробництво. Практика не має минути безслідно і завершитися списанням звітом. Звіт має розкривати виконання конкретної задачі, поставленої перед студентом на початку практики, яку він виконує шляхом навчання і вправлення. Звісно, складно поставити таку задачу перед першокурсниками, але студенти другого, третього курсів (а тим більше при проходженні переддипломної практики) мають чітко усвідомлювати навчальну, практичну і розвиваючу мету виробничої практики.

Дуже часто студенти старших курсів, відчуваючи на собі тиск спеціалізації (іноді обраної не самостійно, а згідно з розподілом деканату), розуміють, що не хочуть працювати за фахом, що буде прописаним у їхньому дипломі. Ані перші, ані другі не стануть висококваліфікованими спеціалістами, не будуть шукати місце роботи з перспективою подальшого саморозвитку і підвищення кваліфікації. Більша частина таких студентів „довчається” через настійне бажання батьків. А ось на вибір місця роботи колишнього студента, а тепер дорослої людини, батьки (на жаль чи на щастя) вплинути не можуть. Тому дипломовані інженери „осідають” у сфері послуг чи у торгівлі.

Проблема переходу молоді з технічною та аграрною освітою у інші галузі пов'язана також з незадовільною інфраструктурою запропонованих місць роботи. Колишній відмінник не має бажання працювати (а то й жити, бо не всі випускники повертаються на батьківські сільськогосподарські підприємства) у далекому від міста селі без громадських установ, лікарень, магазинів. На жаль, на відміну від вищезгаданих проблем вибору професії чи навчання, проблему привабливості майбутньої сфери діяльності роз'ясненнями і бесідами не перебороти. Тим не менш, інженерні спеціальності залишаються серед популярних професій для юнаків. Вплив традиційного гендерного розподілу української молоді і досі відчувається у виборі місця навчання.

Сьогодні на базі вищих навчальних закладів, підприємств, керівних установ проводиться велика кількість просвітницьких заходів, семінарів і конференцій з обміну досвідом. Широко використовується можливість проходження практик за кордоном, розвивається міжнародна співпраця, адже випускники українських технічних та аграрних ВНЗ завжди демонструють високий рівень знань, всеохоплюючі практичні навички, загальну освіченість.

Література:

1. Розвиток агропродовольчого сектора економіки і проблеми підготовки кадрів: Доповіді на III міжнародній науково-практичній конференції. Одеса, 24-25 травня 2007р./Голова редкол. О.П. Сидоренко. – Одеса: Астропринт, 2007.-240с.

Чорній Мирослава Миколаївна
Тернопільський національний педагогічний університет
імені В. Гнатюка м. Тернопіль

ОРГАНІЗАЦІЯ МІЖОСОБИСТІСНИХ ВЗАЄМИН В УЧНІВСЬКОМУ КОЛЕКТИВІ ПІДЛІТКІВ ЯК АСПЕКТ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ

У сучасних соціокультурних і соціально-економічних умовах завданням освіти виступає становлення та виховання особистості, яка здатна до соціальної та особистої взаємодії та розв'язання складних соціальних завдань. Становлення особистості учня залежить від рівня готовності педагога та здійснення професійної діяльності.

В останній час вийшло багато праць, в яких розглядається проблема готовності випускників педагогічних закладів до окремих видів педагогічної діяльності: до роботи класного керівника (Р.І. Пенькова), до професійно-педагогічної діяльності в сільських школах (Є.Г. Шаїн), до розв'язання виховних завдань у процесі навчання (Т.Ф. Садчикова), до роботи з естетичного виховання (Н.М. Конишева). Проблеми психологічної готовності досліджуються у працях Л.Г. Ахтарієвої, М.І. Дяченко, Л.А. Кандябович, М.В. Левченко, О.І. Мешка, Л.І. Разборової та ін.

У нашому дослідженні ми розглядаємо готовність майбутнього учителя до створення міжособистісних взаємин в учнівському колективі підлітків, в першу чергу, як професійну готовність, як суб'єктивний стан особистості, яка вважає себе здатною та підготовленою до виконання визначеної професійної діяльності й прагненням до її втілення [3, 46].

Підготовка педагога передбачає отримання системи знань для здійснення професійної діяльності. Завдання підготовки майбутнього вчителя до створення міжособистісних взаємин в учнівському підлітковому колективі полягає не в отриманні знань у готовому вигляді, а у цілеспрямованому вмінні керувати розвиваючою, пізнавальною та емоційною діяльністю учнів. Головним критерієм якості підготовки майбутнього вчителя до означеного аспекту є рівень особистісного розвитку і творчої активності особистості. Якість дидактичної підготовки майбутнього вчителя залежить від рівня усвідомлення ним професійних потреб, чіткого розуміння змісту і характеру професійної діяльності. Підготовка вчителя передбачає набуття вмінь проектувати професійну діяльність, здійснення індивідуального стилю педагогічного спілкування, вміння керувати пізнавальною діяльністю учнів, знаходити найбільш ефективні способи впливу на учнів, враховуючи їх вікові та психологічні особливості, організація міжособистісних взаємин та згуртування колективу з метою вирішення освітніх завдань.

Організація міжособистісних взаємин є компонентом соціально-психологічної компетентності педагога (за Н.В. Кузьміною). Міжособистісні взаємини в учнівському колективі в період підлітковості мають свою специфіку, оскільки соціальним простором для учнів є освітнє середовище, а процес взаємодії здійснюється безпосередньо у колективі школярів. При створенні оптимальних умов соціального простору особистісного зростання підлітка у